11 KASIM 2026 ÇARŞAMBA
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.32
BAŞKAN: Derya YANIK (Osmaniye)
BAŞKAN VEKİLİ: Harun MERTOĞLU (Rize)
SÖZCÜ: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)
KÂTİP: Beritan GÜNEŞ ALTIN (Mardin)
----- 0 -----

BAŞKAN DERYA YANIK - Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız var, dolayısıyla toplantımızı açıyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi'nin 13'üncü Toplantısını bugün gerçekleştireceğiz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Geçen toplantımızda sizlere aslında bir bilgilendirme yapmıştım. Bu toplantı bir anlamda onun devamı şeklinde olacak. Genel Kuruldaki siyasi parti gruplarının sayısında ve oranlarında yaşanan değişikliklerin sonucunda alt komisyon üyeliklerimizde boşalma ve siyasi parti gruplarına düşen üyelik sayısında değişiklik olmuştur. Bu nedenle, bugün gündemimizde alt komisyonlarımızın üyelerinin belirlenmesi ve üye seçimlerinin yapılması bulunmakta.

Bildiğiniz üzere, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kuruluş kanunu olan 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyarınca "Üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenecek İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar Meclisteki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler." diyor. Yine, Komisyonun çalışma usul ve esaslarını düzenleyen 6'ncı maddenin ikinci fıkrası uyarınca da "Komisyon, incelemelerini alt komisyon kurmak suretiyle de yapabilir." demektedir. Alt komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisi ihtisas veya araştırma komisyonlarının kendilerine havale edilen kanun teklifleri, denetim konuları veya inceleme alanlarını daha ayrıntılı, teknik ve derinlemesine çalışmak amacıyla kendi bünyelerinde kurdukları çalışma grupları, kurulan bir alt komisyon üst komisyona niyabeten yani üst komisyonun adı altında konu odaklı ve daha az üye sayısıyla çalışmaktadır. Komisyonumuzun 25 Haziran 2025 tarihli 8'inci toplantısında Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu, Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunun kurulmasını ve bu komisyonların üye sayılarının 10 olmasını kararlaştırmıştık. Yine, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 8'inci maddesi uyarınca mezkûr kanunda hüküm bulunmayan hâllerde iç tüzük hükümleri kıyasen uygulandığından, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 22'nci maddesi uyarınca "Genel Kurulda siyasî parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda bunların bir komisyonda sahip oldukları üyeliklerin sayısı değişen oranlara uymuyorsa, Başkan bu durumu tespit eder." hükmü gereğince alt komisyonlar için Komisyon Başkanlığı olarak tespitimizi yapmış bulunmaktayız. Geçtiğimiz toplantıda da aslında bunun bilgisini vermiştim. Buna göre, Komisyonumuzda temsil edilen siyasi parti grupları ile bağımsızların Genel Kuruldaki oranları dikkate alındığında, 10 üyeden oluşan alt komisyonumuzda üye dağılımı AK PARTİ 5, Yeni Parti 2, DEM PARTİ 1, MHP 1 ve Cumhuriyet Halk Partisi 1 şeklinde olmaktadır ve yapılan hesaplama bu şekilde bir dağılımı gerektirmektedir. Bu Komisyon toplantımızda alt komisyonlarda üyelikler için oylama yaparak alt komisyon üyelik dağılımını onaylayacağız ve alt komisyon üyelerimizi aslında bu duruma göre seçmiş olacağız. Siyasi parti grupları Komisyonumuz bünyesinde kurulu 5 alt komisyona zikredilen dağılım çerçevesinde, gruplarının alt komisyon üyelikleri için belirlediği isimleri Komisyonumuza ilettiler. Bu çerçevede bir düzenleme ve seçim yapmış olacağız.

Değerli arkadaşlar, gelen isimlere göre alt komisyonların üye listelerini tekrar okuyorum, ben ifade edeyim:

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu üyeleri: AK PARTİ Mustafa Alkayış, Mustafa Yavuz, Adem Yıldırım, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal; Yeni Parti Mahmut Tanal, Sibel Suiçmez; DEM PARTİ Onur Düşünmez; Milliyetçi Hareket Partisi Naci Şanlıtürk; Cumhuriyet Halk Partisi Kadri Enis Berberoğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmiştir.

Göç ve Uyum Alt Komisyonu üyelerini okuyorum: AK PARTİ Atay Uslu, Suat Pamukçu, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal, Meliha Akyol; Yeni Parti Mahmut Tanal, Servet Mullaoğlu; DEM PARTİ Serhat Eren; Milliyetçi Hareket Partisi Naci Şanlıtürk; Cumhuriyet Halk Partisi Rıfat Turuntay Nalbantoğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çocuk Hakları Alt Komisyonu üyeleri: AK PARTİ Radiye Sezer Katırcıoğlu, Mustafa Yavuz, Mehmet Sait Yaz, Suat Pamukçu, Meliha Akyol; Yeni Parti Mahmut Tanal, Sibel Suiçmez; DEM PARTİ Beritan Güneş Altın; Milliyetçi Hareket Partisi Musa Küçük; Cumhuriyet Halk Partisi Kadri Enis Berberoğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu üyeleri: AK PARTİ Adem Yıldırım, Mustafa Yavuz, Suat Pamukçu, Mahmut Atilla Kaya, Meliha Akyol; Yeni Parti Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Mahmut Tanal; DEM PARTİ Onur Düşünmez; Milliyetçi Hareket Partisi Musa Küçük; Cumhuriyet Halk Partisi Kadri Enis Berberoğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu üyeleri: AK PARTİ Harun Mertoğlu, Mehmet Sait Yaz, Mahmut Atilla Kaya, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal; Yeni Parti Mahmut Tanal, Sibel Suiçmez; DEM PARTİ Beritan Güneş Altın; Milliyetçi Hareket Partisi Naci Şanlıtürk; Cumhuriyet Halk Partisi Rıfat Turuntay Nalbantoğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Değerli arkadaşlar, böylece alt komisyonlarımızı yeni duruma göre yeniden seçmiş olduk, hayırlı uğurlu olsun. Seçilen arkadaşlarımıza...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - YENİ YOL Grubu ile İYİ Parti yok herhâlde.

BAŞKAN DERYA YANIK - Maalesef. Yeni dağılımın geçen hafta dabilgisini vermiştik. Meclisin yeni aritmetiğine göre dağılımlar şu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yani Mecliste alt komisyonlarda bir kişi bile olamayacak mı?

BAŞKAN DERYA YANIK - Şimdi, arkadaşlar, bakın, biz 28'inci Dönem başından itibaren alt Komisyonlarımızı 10'ar üyeyle oluşturduk. Buna göre AK PARTİ'nin 5, Yeni Partinin 2, DEM'in 1, Milliyetçi Hareket Partisinin 1, CHP'nin 1 üyesi var, toplamda 10. Dolayısıyla Meclis aritmetiğini... Hatta geçen toplantıda seçim yapmamamızın sebebi, o zaman da söylemiştim, değişiklik olabilir çünkü geçişler vesaire olduğu için değişiklik olabilir. Yani sıfır noktayla bile oranlar değişiyor, sayılar değişiyor, o yüzden bu toplantıya bırakmıştık; sayı burada, matematik burada, bunu ben yapmıyorum; arkadaşlarımız çok detaylı, tek tek çalışıyorlar. Dolayısıyla, yeni duruma göre dağılım bu şekilde.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Alt komisyon 10'ar üye olması...

BAŞKAN DERYA YANIK - Alt komisyonun 10'ar üye olmasını biz kararlaştırmıştık ve bu konuda zaten karar almıştık. Dolayısıyla, o sayı üzerinden devam ediyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bir daha alalım karar. Başkanım, bir daha alalım karar.

Bitirdiyseniz ben bir söz alayım müsaadenizle.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, söz alabilirsiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri, Değerli Komisyon üyeleri; yani anladığımız kadarıyla alt komisyonların üyelerinin hem partilerin temsildeki değişikliğiyle birlikte yeni bir belirleme yapıldı. Önceki dönemde, bu toplantıdan önce, 3 alt komisyonda İYİ Parti vardı, 2 alt komisyonunda da YENİ YOL Grubu vardı. Şimdi, anlıyoruz ki bu 5 alt komisyonda -ki biri de benim teklifimdi herhâlde bu komisyonlardan biri yanılmıyorsam, İslamofobi, ırkçılığa ya da içine eklensin diye bir başka şeyimiz olmuştu Doğu Türkistan'la ilgili- hem YENİ YOL hem de bizim, İYİ Partinin olmadığını görüyorum. Ben diyorum ki bunun hem İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun çalışma ruhuna, kuruluş maksadına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen bir grubun... Bakın, grup önerisi verebiliyorsunuz, çalışma yapabiliyorsunuz, grubun haklarını kullanıyorsunuz; 5 tane komisyon kurulmuş, alt komisyon, bu komisyonların hiçbirine İYİ Partinin bir tane bile üye vermemesi, YENİ YOL'un da yine üye vermemesi temsilde sorunlu bir eksiklik.

BAŞKAN DERYA YANIK - YENİ YOL'un Komisyonumuzda milletvekili yoktu, kontenjanı olmasına rağmen henüz isim vermedi. Dolayısıyla, "temsil edilmiyor" diye bir şey yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, olsa verecek miydiniz?

BAŞKAN DERYA YANIK - O ayrı bir tartışma. Yani olsa verecek miydiniz...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - "Madem YENİ YOL'da yok, bari İYİ Partiye verin." deriz o zaman.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, spekülasyon üzerinden yürümeye gerek yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, spekülasyonluk bir şey yok Başkanım. Tamam, ben izah edeyim,müsaade buyurun.

Ama Derya Hanım, siz hep böyle yapıyorsunuz, hem de burası İnsan Hakları Komisyonu.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hiç öyle bir şey yapmıyorum. Ben o kadar nezaketle...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, 10'u yaparsınız 13; yapalım, ben burada söylüyorum, kararla alınmıyor mu bu?

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, peki, soruyorum o zaman.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben bir izah edeyim de ondan sonra sorun, gerekçe izah edeyim.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, ben de bir görüş bildirebilir miyim?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Müsaade buyurur musunuz bir bitireyim.

Efendim, bakın, yani neticede -bu komisyonlarda temsil- İYİ Parti Grubu olan, kendine göre memlekette bu konularla alakalı düşünceleri olan bir siyasi parti. Demokrasinin de ruhuna uygun olan, bütün düşüncelerin en azından temsilî noktasında -çoğunluk zaten kahir ekseriyetle ortada, belli- bir temsil yapılması gerekir. Ben o yüzden, mutlaka, bu 5 komisyonda da en azından 1'er kişiyle, grubu olan her partinin, hususen benim partim İYİ Partinin temsil edilmesi gerektiğini düşünüyorum; benim demokrasi anlayışım bu,

benim serbestiyet anlayışım bu. Ayrıca, madem biz karar vereceğiz buna, buradaki mesai arkadaşlarımızın da bu konuda herhâlde bu kadar bir inisiyatif kullanabileceklerini düşünüyorum efendim, bekliyorum temsil etmek için.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Buyurun Sibel Hanım.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, ben de Komisyonumuzun ruhuna daha uygun olacağını düşünüyorum. Eğer sayının artırmasını sağlayabilirsek Mecliste grubu olan ama alt komisyonda temsil edilemeyecek, bizim vermiş olduğumuz karar doğrultusunda temsil edilemeyecek olan siyasi partilerin de en azından 1'er üyeyle temsil edilmesinin bize olumlu katkı sağlayacağını ve dediğim gibi, Komisyonumuzun da ruhuna daha uygun olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Başka söz almak isteyen arkadaşımız?

Naci Bey, buyurun lütfen.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkanım, ben de hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Herhâlde seçimler İç Tüzük'ün ilgili maddesine göre yapılıyor. Bu sefer milletvekili sayısı düşük olan gruplarda eğer böyle bir matematiksel hesapla milletvekili sayısı fazla olan partilerin üye sayıları artmış olacak. Yani, biz, YENİ YOL ile İYİ Partiyi şu anda alt komisyonlara ilave edelim derken, nasıl bir yöntem uygulanacak?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 10'u 13 yapacağız.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - 10'u 12 yapacağız.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Yok, onu artırsanız bile milletvekili sayısı fazla olan AK PARTİ'nin ya da Yeni Partinin, Yeni Partiye düşen ya da AK PARTİ'ye düşen milletvekili sayısı 3'se 5'e çıkacak, 5'se 7'ye çıkacak gibi, onu söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tam olarak öyle.

Teşekkür ediyorum Naci Bey.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Olsun, 5 kişi değil de 7 kişi olsun.

BAŞKAN DERYA YANIK - Müsaade edin, bir açıklama yapayım.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Naci Bey aslında konuyu işaret etmiş oldu. Şöyle bir imkân yok yani daha doğrusu, Selçuk Bey'in istediği şeyi yapma şansımız yok; o çünkü şunu istiyor, diyor ki: "10 üyeyi 13 yapın, beni de alın. Efendim, işte, YENİ YOL'dan kimse yok zaten, başka da grubu olan yok." vesaire.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, her birinin şurada simülasyonları var; kim kaç kişi, alt komisyonlar kaç kişi olursa hangi partiden hangi sayı geliyor... Bakın, sizin dediğiniz gibi düşünelim, 11 dediğimizde; AK PARTİ'nin 5, Yeni Partinin 2, DEM PARTİ'nin 1, Milliyetçi Hareket Partisinin 1, Cumhuriyet Halk Partisinin 1, bağımsızlardan da bir kişi geliyor. 12 dediğimizde; AK PARTİ'nin 6, Yeni Partinin 2, DEM PARTİ'nin 1, Milliyetçi Hareket Partisinin 1, CHP'nin 1, bağımsızların 1 kişi oluyor. 13 dediğimizde alt komisyonlara; AK PARTİ'nin 6, Yeni Partinin 2, DEM PARTİ'nin 1, MHP'nin 1, CHP'nin 1,İYİ Partinin 1, bağımsızların 1 şeklinde dağılımlar değişiyor. Dolayısıyla, grubu olanları üzerinden baktığınızda başka bir matematik çıkıyor, bağımsızlar üzerinden baktığınızda başka bir matematik çıkıyor. Dolayısıyla biz 28'inci Dönemin başından itibaren kaldı ki geçtiğimiz dönemlerde de alt komisyonlarımızda temsil edilmeyen guruplar vardı. Yani bağımsızlar temsil edilmedi, diğer gruplardan temsil edilmeyenler vardı, grubu olmayanlar işte bağımsızlardan kastımız o. Biz sayıyı 10'da sabitledik ve bu çerçevede de bir dağılım yaptık arkadaşlarımızın değerlendirmelerine göre. Yani sadece İYİ Partiden 1 üye alt komisyonlarda temsil edilsin diye bu kuralı bozmak tercihinde değilim, bunu çok net söylüyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, 60 kişi, 60'a yakın vekilin temsilcisi olmamış oluyor.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bir saniye, lütfen, ben cümlemi bir bitireyim.

Bunun bugüne kadar başka gruplarda da arkadaşlarımız... Bakın, YENİ YOL vermedi üye, siz diyorsunuz ki: "Onlar da temsil..." Yok ki neyi temsil edecek?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Madem vermemiş işte biz veriyoruz, yani işte biz veriyoruz.

Ya Başkanım, ya geçenkinde 5 tane alt komisyonun 3'ünde YENİ YOL, biz 2'sinde galiba ya da tersi de olabilir.

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ HARUN MERTOĞLU (Rize) - O zaman Yeni Parti yoktu.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yeni Parti yoktu o zaman. Bakın, Meclis aritmetiği değişti, guruplar değişti.

Evet, seçimimizi yaptık değerli arkadaşlar, gündem maddelerimizi gerçekleştirdik, arkadaşlarımız kanaatlerini ifade ettiler ancak bu konuda herhangi bir...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bizim bu teklifimizi teklif olarak oylamayacak mısınız?

BAŞKAN DERYA YANIK - Peki, teklif olarak oyluyorum, kaça çıkarılmasını istiyorsunuz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Benim teklifim şu.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, söyleyin; alt komisyon sayısının kaç olmasını istiyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, niye sayı? Ben diyorum ki Mecliste grubu olan siyasi partilerden en az 1'er kişi alt komisyonda olsun, atla deve değil ya diyorum, dediğim şey bu.

BAŞKAN DERYA YANIK - Mecliste grubu olup da alt komisyonlarda temsil edilmeyen bir tek siz varsınız, bunu söylüyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, ben o zaman kendim için söylüyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - "Ben alt komisyonlarda yer almak istiyorum." deyin, onu oylayalım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben alt komisyonların hepsinde yer almak istiyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, evet, arkadaşlar, oya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Hayırlı olsun.

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ HARUN MERTOĞLU (Rize) - Hayır, zaten bütün toplantılara katılabilirsiniz, sistemi niye bozuyoruz yani?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya ben milletvekilliği görevlerini biliyorum üstat.

BAŞKAN DERYA YANIK - Üst komisyonda, alt komisyonun bütün çalışmaları zaten üst komisyonda.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tabii ki katılacağım, bu sene hep katılacağım bundan sonraki toplantılara.

BAŞKAN DERYA YANIK - Sadece oy kullanmayacak o kadar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Orada da herkese açıklayacağım: "İnsan Hakları Komisyonunda bu naçizane bir milletvekilinin en doğal insani hakkı, temsil hakkına müsaade etmediler." diyeceğim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, dilediğiniz yerde, dilediğiniz şekilde anlatabilirsiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tabii anlatacağım, Allah'a şükür, Allah beni buraya doğruları söyleyeyim diye...

BAŞKAN DERYA YANIK - Siz çok rahat yalan söylüyorsunuz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bakın, sözünüzü düzeltin, yalanı siz söylüyorsunuz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hiç düzeltmiyorum, hiç alakası yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Gerçekten bana göre kesinlikle yalancısınız!

BAŞKAN DERYA YANIK - Tutanaklar açık!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ve siz benim hakkımı yediniz! Bu dünyada da öbür dünyada da hakkımı size helal etmiyorum!

BAŞKAN DERYA YANIK - Etmeyin, ben de size etmiyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yani Komisyon Başkanı mısınız, kral mısınız, nedir belli değil; bu alışkanlığı getirdiniz Türkiye'ye!

BAŞKAN DERYA YANIK - Ya size gösterdiğimiz nezaketi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nezaket de göstermediniz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, bakın, herkes...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben anlatayım size o zaman, hiç laf kalabalığına gerek yok!

BAŞKAN DERYA YANIK - Laf kalabalığı yapan sizsiniz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şöyle oldu: Ya, 5 tane alt komisyonda seçme hakkı vermediniz bana.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok yalan söylüyorsunuz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Seçme hakkı vermediniz bana, ben sadece onu talep ettim.

BAŞKAN DERYA YANIK - O günün Meclis tutanaklarını açın, okuyun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, bana "Yalan söylüyorsunuz." sözünü siz iade ediyorum! Kesinlikle yalanı siz söylüyorsunuz!

BAŞKAN DERYA YANIK - Bariz yalan söylüyorsunuz! Açık yalan söylüyorsunuz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Eğer benim yalan söylediğimi bu manada ispat edin ben her şeye varım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ya, tutanaklarda var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Neyi yalan söyledim, söyleyin?

BAŞKAN DERYA YANIK - Tutanaklarda var, söylüyorum ama dinlemiyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, dinliyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bakın, bir: Biz sizinle toplantı öncesi görüştük, dedim ki: "Ya, boşluklar var, bağımsızlar üye vermiyor." Tutanaklarda hepsi var, bir daha hatırlatayım. "Bağımsızlar üye vermiyor, bu kadar zamandır alt komisyonlarda boşluk var, biz bunu milletvekili sayısına göre dağıtalım." dedik. İşte, o zaman Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti vesaire... 5 komisyonun tam sayısını hatırlamıyorum ama 2'si birine, 1'i birine falan gibi... Size bunu önerdiğimde siz dediniz ki "Hayır, ben 5'inde de yer almak istiyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, suç mu?

BAŞKAN DERYA YANIK - Bir saniye, suç değil ama haksızlık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Talep ettim zaten, vermediniz ya.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bir saniye, bir dakika.

Buraya geldik, ben tekrar sizinle yaptığım konuşmayı diğer arkadaşlarımızla da diğer partilerle de yaptım, geldiğimizde aynı şeyi söyledim, dedim ki: Bu olmaz, 5 komisyonu üyeliklere göre dağıtalım. Siz ısrarla yine "5 istiyorum." Ben o zaman şunu söyledim, bakın, hepsi tutanaklarda var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, itiraz etmiyorum, var tutanaklarda.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hepsi var.

Şunu söyledim, dedim ki: "O zaman bu toplantıda bunun kararını vermeyelim, gruplar kendileri hangi komisyonlarda yer almak istediklerinin kararını versinler, bir sonraki toplantıda yapalım bu seçimi." Siz yine "hayır." dediniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Onu ben teklif ettim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, bir dakika.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, çok net hatırlıyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, siz sonra ben seçimi yapmaya başladığımda dönüp bunu teklif ettiniz. Benim ilk teklifim kayıtlarda var Beyefendi, açın bakın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, neyse.

BAŞKAN DERYA YANIK - "Neyse" değil.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama bakın, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Nerede yalan söylediğinizi söylüyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya ben itiraz etmiyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Nerede yalan söylediğinizi söylüyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, Derya Hanım, siz gerçekten garip bir halüsinasyon içerisindesiniz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, hayır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Mevzu şu: YENİ YOL Grubu gelmemişti, sonradan AK PARTİ'ye katıldı o da.

BAŞKAN DERYA YANIK - YENİ YOL Grubunun gelmemesi önemli değil.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, bakın "Ya arkadaşlar, adam yok, adamım var benim, 3'e 2 paylaşacaksanız bırakın seçim yapalım." dedim, seçim yaptırmadınız.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, bu öneriyi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben bunu şikâyet ettim Meclis Başkanlığına, Meclis Başkanı da dinledi.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tutanaklarda var, ben söyledim bunu, siz "hayır" deyince -çünkü gördü Meclis Başkanı tutanakları- biz seçime geçtik, ondan sonra döndünüz benim teklifimi bana karşı yaptınız, bu kadar basit.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kabul etmediniz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Kabul etmedim tabii ki çünkü artık geçmişti.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, canım etmediniz, ne istiyorsunuz? Şimdi de diyorsunuz ki hiçbirinde olmayın.

BAŞKAN DERYA YANIK - "Laf kalabalığı" diyorsunuz, laf kalabalığının âlâsını siz yapıyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz yapıyorsunuz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Kamuoyuna çıktığınız ulusal gazetelerde, televizyonlarda açık yalan söylediniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Söyledim çünkü siz öyle yaptınız. Bakın, yalanı size ben aynen iade ediyorum, benim böyle bir geleneğim yok.

BAŞKAN DERYA YANIK - İstediğiniz kadar iade edin, tutanaklar orada, kayıtlar orada, benim söylediğim orada.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben şimdi bu tutanakları bir daha yayınlayacağım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, yayınlayın, ben de yayınlayacağım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bakın, vallahi istediğiniz kadar bu gücü kullanarak istediğinizi yapın. Beni susturamazsınız, ben haklarımı kullanırım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Böyle bir usul yok, nezaketle davranmaya çalışıyoruz, buna rağmen...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben çok nezaketliyim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayırlı olsun arkadaşlar.SERHAT EREN (Diyarbakır) - Başkanım, ben insani olarak, vicdani olarak, bu Komisyonun üyesi olarak bunun sorumluluğunu taşıdığım için kısa da olsa birkaç şey söylemek istiyorum. Yani belki önümüzdeki toplantılarda bunu temel gündemimiz hâline getirmek açısından önemsiyorum.

Yani, şimdi, bakın, sadece 2023-2024 yılları arasında 1.026 mahpus yaşamını yitirmiş cezaevlerinde, yine 2025'te 1.001 kişi yaşamını yitirmiş, son dokuz ayda 49 mahpus yaşamını yitirmiş, 2026'nın ilk dört ayında 26 mahpus yaşamını yitirmiş. Yani her beş günde 1 mahpus canına kıymış Sayın Başkan.

Şimdi, İHD'nin raporlarına bakıyoruz, 1.412 hasta mahpus var; bunların 335'i ağır hasta, 230'u tek başına yemek yiyemiyor, temel insani ihtiyaçlarını gideremiyor; SPT de TİHEK de bu meseleleri rapor altına aldı. Yani, şimdi, bu Komisyonun temel meselesi bu olmamalı mı Allah aşkına? Bir sürü insan yaşamını yitiriyor; yani vicdani olarak, insani olarak bu Komisyon bu meseleyi önüne almak durumunda değil mi? Komisyondan rica ediyorum ya, binlerce insan hapishanelerde yaşamını yitiriyor; bakın, siyasi olsun olmasın fark etmiyor.Sayın Başkan, biz burada da değiliz zaten, genel yani rakamlar, kuşkusuz, istatistikler... İnsan yaşamı

istatistiklerden ibaret değil yani bu Komisyonun temel amacı bu ve biz bu konuda gerçekten hiçbir şey yapmıyoruz ve gittikçe bakın, Avrupa ülkeleri arasında bu konudaki ihlaller, yaşam hakkı ihlali, işte, intihar, cezaevlerindeki o hak ihlalleri konusunda gittikçe yukarıya doğru tırmanıyoruz. Yani, bir zahmet, bu Komisyondaki bütün arkadaşlarımız, bütün üyelerimiz bunu kendisine dert edinsin, bunun kaygısını taşısın. Oradaki insanlarımız bizim insanlarımız ya, canlı girmişler ama birçoğu, bakın, yani yaşamını yitirerek çıkıyor. Dolayısıyla, bizim temel gündemimiz bu olmuş. Yani iki gün önce 1 kişi yine yaşamını yitirdi, cezaevinden çıktı. Üstelik tedavileri geç yapılıyor. Bunların hepsini biliyoruz. Bu Komisyon, bu meseleleri, yaşam hakkını, cezaevlerindeki ihlalleri, ölümleri, intiharları bir an önce gündemine alsın. Buna ilişkin ne yapabiliriz, bu ölümlerin önüne nasıl geçebiliriz? Yani her birimizin vicdanına hitap etmeli, vicdani bir meseledir, insani bir meseledir. Bu meselelere niye bu kadar uzağız?

Gelmişiz, bambaşka şeyleri bazen tartışıyoruz ama sizden ricam, Sayın Başkan, gelecek toplantı yani önümüze koyalım, niye böyle oluyor, neden bu insanlar ölüyor, neden bu insanlar intihar ediyor, neden infazlar uzatılıyor? Bakın, şunu söylemeye çalışıyorum: Bir infaz uzatıldığı zaman bir kişinin infazı uzatılmış olmuyor, bir ailenin, geniş çevresinin, bir ilçenin, ilin, toplumun tamamının infazı uzatılmış oluyor ve dolayısıyla bu, toplumda muazzam bir, işte, umutsuzluğa, güvensizliğe yol açıyor. O nedenle, biz bir yanıyla da yani sonuçları üzerinden değerlendirme yapalım demiyorum ama sonuçları itibarıyla da toplumda böyle bir ağır sonucu da oluyor. Dolayısıyla, ben bu Komisyondan bir sonraki toplantıda temel gündemin bu, bu, bu olmasını talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ben çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu söyleyeyim, bu konu Komisyonun gündeminde değil değil. Yani, şimdi, birazdan Mustafa Bey'e söz vereceğim, Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu olarak cezaevi ziyaretleri, ana Komisyon olarak bizim, işte, geçtiğimiz toplantılarda, Adalet Bakanımızdan, Sağlık Bakanlığından, Bakan Yardımcısından, efendim, işte, İçişleri Bakanlığından ilgili arkadaşlardan ayrı ayrı sunumlar dinlememiz, burada bu konuyu değerlendirmemiz tamamen temelde buydu. Hatta, en son, işte, Hükümlü ve Tutuklu Haklarının cezaevi ziyaretleri sonrasında oluşturduğu bir genel kanaat de var. Onları beraber de paylaşırız, konuşuruz. Dolayısıyla, bu, bizim zaten gündemimizde.

Onun dışında öneriniz, efendim, işte, "Şöyle bir çalışma da yapılmalıdır." gibi bir katkınız olursa buna her zaman açığız. Sadece alt Komisyon değil, ana Komisyon olarak. Hatta, Hükümlü ve Tutuklu Haklarının cezaevi ziyaretlerine, mümkün mertebe, zaman bulduğum takdirde ben de bizzat katılıyorum yani onu da çok önemsiyorum. Orada tek tek mahkûmlarla veya tutuklularla konuşuyoruz, işte, idaredeki arkadaşlarla, ceza infaz memurlarıyla, neyse, olayın bütün taraflarıyla ayrı ayrı konuşmaya ve anlaşmaya, onları anlamaya çalışıyoruz daha doğrusu. Bu anlamda, her türlü katkıya, her türlü teklife açığız, burada sorun yok.

Mustafa Bey, siz bir değerlendirme yapın.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, ondan önce çok kısa bir değerlendirme ben de yapayım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, tabii, lütfen...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Ben o zaman bir cümleyle Başkanım...

BAŞKAN DERYA YANIK - Serhat Bey bitirsin, ondan sonra siz şey yapın.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Başkanım, kuşkusuz on üçüncü yargı paketi'ne dair içerik tam açıklanmadı ama muhtemelen buna ilişkin birtakım düzenlemeler olacak ama ya, bu ATK meselesini bir türlü çözemedik. Gerçekten, orada insan yaşamını esas alan, yani orada gerçekten o teşhisi yapabilecek ve tek başına cezaevinde yaşama olanağı olmayan insanlarla ilgili, mahpuslarla ilgili, ya, bir zahmet bir rapor versin. Fakat ATK buna direniyor. Bari, yani, yerel, diyelim ki devlet hastanesi, tam teşekküllü devlet hastanesidir, eğitim, araştırma hastaneleridir, üniversite hastanelerinin raporlarını esas alsak, emin olun, o tedavi süreçlerini kısa süre içerisinde tüketebiliriz. Ama öyle bir şeyimiz var ki biz onları esas almıyoruz. Haydi, işte, ATK... ATK'nin yapısı gerçekten katı. Hani, belki ağır bir kavram olacak, gayriinsani bir yerden yaklaşıyorlar Sayın Başkanım. ATK meselesi ATK'de yer alan kişiler, emin olun, hasta, hastalık, işte, objektif yaklaşım, bu duyguları tamamen yitirmişler. Bari bu geçiş sürecinde, buna ilişkin, hani,İnfaz Yasası'nda birtakım düzenlemeler, evet, bekliyoruz, on üçüncü yargı paketine ilişkin bekliyoruz ama bu arada daha fazla cenaze çıkmasın, insanlar ölmesin. Ya, hepsini aileler bize teslim etmiş, devletin bizatihi hapishaneleri en güvenli yerler, bizim bizatihi tahakküm alanımızda ve kendi ellerimize teslim edilmiş o insanlar. Dolayısıyla, yani, en azından, hasta mahpuslarla ilgili, yani bazen fiilî durumlarda da bu meseleyi çözebilecek imkânlara sahibiz ama tümden ATK'ye yüklersek, emin olun, aylarca, bir yıl boyunca o süreç sürüyor. ATK genelde buna ilişkin olumlu rapor da vermiyor. Bakın, ben ATK'nin istatistiklerine girmeyeyim, zamanınızı almayacağım ama ATK'nin bugüne kadar "Cezaevinde kalabilir." dediği insanların birçoğu bir hafta içerisinde ya yaşamlarını yitirmişler ya bir ay içerisinde yaşamlarını yitirmişler ya da artık hastalıklarının dördüncü evresinde bırakılmışlar, ertesi gün yaşamlarını yitirmişler. Dönüp ATK'ye bakmak gerekiyor. Onun için önerilerimiz kuşkusuz: Bir, ATK. İki, yerel devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri, bu konuda onların raporlarını esas alalım. Üç, tabii ki İnfaz Yasası ve işte on üçüncü yargı paketine ilişkin de kendi önerilerimizi yani sunalım Adalet Bakanlığına buna ilişkin hızlıca çünkü her gelen ölüm yani bizler açısından da gerçekten utanç kaynağıdır Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet, Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, gerçekten, bu konuda, hani, burada görev yapıyoruz ama görev yaptıktan sonra da vicdanımız bizimle birlikte eve de geliyor, gece de yatıyoruz. Şimdi, ben, burada, huzurunuzda, alt Komisyon Başkanımız, Cezaevi İzleme Komisyonu Başkanımız Mustafa Cekilime çok teşekkür etmek istiyorum, tüm birlikte cezaevlerini ziyaret ettiğimiz arkadaşlara da çok teşekkür ediyorum çünkü herhâlde Mustafa Bey'in yerinde ben olsaydım ya da Sezgin Vekilim olsaydı, aynı şekilde, diğer arkadaşlarımız da öyle, aynı şekilde davranacak bir uyum içerisinde her konuyu soruyoruz, inceliyoruz, irdeliyoruz, raporlar da hiçbir sansüre tabi tutulmadan yayınlanıyor. Ama sonuç? Sonuca baktığımız zaman, orada da gördük, hepimiz gördük, insanlar çok kötü şartlar altında. Yani, en büyük insan hakları ihlalinin bu kadar büyük sayı üzerinden devletin bir kurumunda işleniyor olması gerçekten çok kötü ve son sunulan raporlara göre de aslında 10 tane yeni cezaevi kurulması planlanıyor. Kurulsa bile, hiçbir cezaevinde artış olmadığını düşünsek bile 2027 için, şu mevcut kapasite fazlasının yarısını eritemiyoruz. Dolayısıyla, hâlâ, hâlâ, giderek bu insan hakları ihlali devam edecek cezaevlerinde.

Şimdi, Sayın Vekil hasta mahpuslar üzerinde konuştu ama ben genelde şundan konuşayım: Adalet Bakanıyla görüşelim, yoldan geçenleri bile tutuklamasınlar yani bunu konuşalım. Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun asıl ruhuna uygun bir şekilde tutuklamaları yapalım. Yani, her, böyle, tutuklanma... Siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz, tutuklanmaması gereken insanlar, beraat edeceği şimdiden belli olan... Baktığımızda, biz hukukçular anlıyoruz, bunlar, bunlar gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Hiçbir şey ayrım yapmadan, genel anlamda konuşuyorum yani. Dolayısıyla, bu konuda da Adalet Bakanlığıyla konuşalım, çok büyük sıkıntı da buradan doğuyor. Yani, en azından, mevcutun üzerine ekleme, ekleme, hukuka uygun olmayan şekilde ekleme, ruhuna uygun olmayan şekilde eklemelerin de önünü kesmemiz gerektiğine inanıyorum. O yüzden, bence de bunu, hani, raporluyoruz, evet, soruyorlar ki: "E, ne oldu?" Değişen bir şey olmadığını da görüyoruz. Daha etkin bir hâlde bu işi nasıl yapabiliriz Sayın Başkanım, belki bir dahaki toplantıda, lütfen, bunu da tartışalım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hatta sizce de uygunsa şöyle yapabiliriz: Toplantıdan önce, sizler, lütfen, teklifi, önerisi, tavsiyesiolan arkadaşlarımız iletsinler bize. Bir konu başlığı oluştururuz ya da konular silsilesi oluştururuz, öncesinde arkadaşlarımıza da dağıtılır, herkesin bir fikri oluşur yani bir çalışır üzerinde ve toplantıda bunun kararını alırız ne yapacağımızla alakalı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ne zaman ilk toplantı bundan sonra?

BAŞKAN DERYA YANIK - Bakarız şimdi takvime.

Dolayısıyla, böyle bir değerlendirme olabilir. Tabii, işte, bu, 28'inci Dönem Beşinci Yasama Yılı, artık bu dönem itibarıyla, şu bütçe yoğunluğu geçtikten sonra -malum, hepimizin Genel Kurulda olmamız gerekiyor- önümüzdeki süreçte toplantılar, davet edeceğimiz, dinleyeceğimiz kurumlar, onları da değerlendirir, yine konuşuruz inşallah.

Biz bir sonraki toplantıyı, değerli arkadaşlar, şimdi, kasım ayında Plan ve Bütçe Komisyonu devam ediyor. Aralık tamamen Genel Kurul. Yani yılbaşından sonra, mesela 5 Ocak Salı günü... Acaba tatil verilir mi?

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - İlk hafta tatil oluyordu genelde.

BAŞKAN DERYA YANIK - İlk hafta tatil olur, evet.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, siz bir tarih belirlersiniz, iletirsiniz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, tabii, prensipte ocak ayının iki buçuğuncu haftasında olabilir. Biz onu öncesinden, dediğiniz gibi, belirler, yani Genel Kurul günleri içinde, 12, 13 ya da 14 Ocakta olacak, ona göre haberdar ederiz. Yani bu arada zaten artık yapsak da kimse katılabilecek durumda değil.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, konudan bağımsız bir şey söyleyeyim, mikrofona da gerek yok.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yani, sadece Cezaevleri değil, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bütün alt komisyonlarıyla birlikte daha yoğun çalışması, daha yoğun toplantı almasına ihtiyaç var. Meclis açılalı aylar oldu ve çocuk gündeminin çok önemli olduğu zamanlardan geçiyoruz fakat bu kadar az toplanarak... Yani bu Meclis bünyesinde çocukla ilgili 3 tane komisyon kuruldu ve hâlâ daha esas alt Komisyon toplanmıyorsa, işlemiyorsa, çalışmıyorsa, bütün komisyonlar için söylüyorum, Ayrımcılık da Göç de İslamofobi, hepsi dâhil... İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun bu süreçte daha fazla çalışmaya ihtiyacı var. En çok cezaevi elbette ama bunu da genel bir talep olarak da iletmiş olayım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Teşekkür ederiz.

Çocuk Hakları, Sezer Hanım, raporu Meclis Başkanlığına sunduk, değil mi?

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Tabii, tabii.

BAŞKAN DERYA YANIK - Arkadaşlarımıza iletildi mi?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ben genel işleyiş açısından soruyorum.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Evet, evet, bunların hepsi tamamlandı Başkanım, orada hiç bir sıkıntı yok, o zaman tamamlandı.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, teşekkür ederim.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Başkanım, ben de bir...

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, buyurun.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi Cezaevleri Alt Komisyonu olarak, gerçekten, yaptığımız çalışmalar, yaptığımız denetimler bütün gruplar tarafından takdir ediliyor ve cezaevindeki standartlar da birçok ülke standardının üzerinde. Ancak hasta kişilerle ilgili gerçekten bir çalışma yapmamız gerekiyor.

Şöyle bir üç ayak önerim var: Bir, hayatını kaybeden kişinin yattığı koğuştaki arkadaşlarından kişinin durumunu sormak. İkincisi, onun doktorundan durumunu sormak. Üçüncüsü de Adli Tıp Kurumundan. Yani Adli Tıp Kurumunun da vermiş olduğu kararlar, hakikaten, vicdanları bazen rahatsız ediyor. Yani çok da böyle adaletli karar vermediğini de gördüğümüz zamanlar oldu, kişilerle ilgili de isimleri de verilebilir. Dolayısıyla, en çok ölümün yaşandığı en az 5 cezaevi tespit edilip bu 5 cezaevinde bu incelemeler yapılabilir. Doktoru, koğuş arkadaşları ve Adli Tıp Kurumunun verdiği karar.

İkinci bir önerim de yargı paketleri oluşturuluyor, biraz önce söylediniz. Gerçekten, bu yargı paketlerine İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak da bizim bir rapor sunmamız daha faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız yok galiba.

Evet, Mustafa Bey, siz bir toparlayın.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Serhat Bey'in söylediği...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Çok özür dileyerek bu arada... Mustafa Başkanın yaklaşımı, sorunlara çözüm yaklaşımı konusunda, gerçekten, o konuda iyi niyetine arkadaşlar olarak hepimiz katılıyoruz.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Estağfurullah...

Sezgin Bey var, üstadımız var yani.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Estağfurullah...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Eyvallah, çokteşekkür ediyorum.

Şimdi, sadece, salt manada, genelde şöyleydi Sayın Bakanım, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü biz çağırıyorduk ve raporlarımızı müzakere ediyorduk, gördüğümüz eleştirilerimizi, tespitlerimizi. Sonra şeyi gördük yani başka alanlarda da başka kurumların da sorumluluğu var. Size sunduk. Teşekkür ediyoruz, hem Sağlık Bakanlığımız hem de İçişleri Bakanlığımız yetkilileri de geldi. Sonra Sibel Hanım ile Enis Bey dediler ki: "Onları da çağıralım." dedik ki: "Zaten biz çağırdık." Ama istediğimiz şeyde olmadı o, inşallah yenileyeceğiz. Onu söyleyeyim.

İkincisi, Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, tabii, biz 25-30 Ekimde Belfast'ta ICPA'nın toplantısına katıldık, Uluslararası Islah ve Ceza İnfaz Kurumları Birliği. Belfast'ta 25-30 Ekimde şunu gördük: Bizim gündemimizde olan bütün konular -Yağmur Bey de vardı- bütün konular, Sezgin Ağabey, dünyanın da gündeminde. Ölçeği değişiyor, miktarı değişiyor ama insan hakkı açısından bakış açısı hakikaten değişmiyor. Ben sizinle de paylaşacağım Sayın Başkanım, kronik hastalıklar, çok uzun süre süren hükümlülük süresi, ağır hastalık, bunların hepsi insan hakları açısından, özellikle uzmanlar tarafından, hem akademisyen hem kurumun çok tecrübe etmiş insanları tarafından bilgi paylaşımı, deneyim paylaşımı oldu. Biz de Türkiye olarak kendi adımıza bir çalışma da yaptık, dün uzman arkadaşlarla da bir toplantı yaptık. Cezaevlerimizle ilgili ziyaretlerimize devam edeceğiz Sayın Bakanım yakın tarihte. Orada, tecrübe paylaşımından aldığımız katkıyı da, inşallah, raporlarımıza ekleyeceğiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak insan onurunun korunmasında, hele hele hükümlü ve tutuklu olan yani tamamen özgürlüğünden uzak, devletin tamamen tasarrufu altında olan insanların eğer cezası varsa insan onuruna yakışır bir şekilde cezasının infaz edilmesi, ıslah edilmesi, topluma kazandırılması noktasında hep beraber, inşallah, gayret etmeye devam edeceğiz Sayın Bakan.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Ben teşekkür ediyorum.

Şeyi de söyleyeyim, zaman zaman bütün parti gruplarından arkadaşlarımızdan, başta bu hasta hükümlüler olmak üzere, talepleri oluyor. Biz de bunlara yardım etmeye, mümkün olduğu kadar kurum üzerinden ulaştırmaya gayret gösteriyoruz. Başardıklarımız oluyor, başaramadıklarımız oluyor ama özellikle cezaevleriyle ilgili gelen bütün talepler hassastır ve bunun üzerinde biz titizlikle durmaya, vekilimize de dönüş yapmaya gayret gösteriyoruz Sayın Başkanım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Emeğinize sağlık.

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet, çok teşekkür ediyorum Mustafa Bey bilgilendirme için de.

Değerli arkadaşlar, toplantıyı kapatıyorum.

Hepinize çok teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 15.18